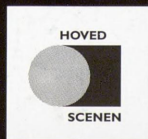

KRANES

~ KONDITORI ~

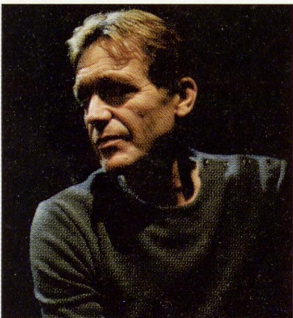
PREMIERE PÅ HOVEDSCENEN 9. MARS 2004

regi / bearbeidelse	Carl Jørgen Kjøning
scenografi	Arne Nøst
kostymer	Milja Salovaara
lysdesign	Morten Reinan
lyddesign	Jan-Emil Indergaard
masker	Björg Skutle
danseinstruktør	Erik Schøyen

inspisient	Bjørn Olufsen
sufflør / språkkonsulent	Gerd Aaker
rekvisitør	Espen Høiem
teknisk koordinator	Jan Erik Nilssen
foto fra prøvene	GT Nergård
program	May Selmer
ansvarlig utgiver	Catrine Telle
illustrasjon / plakat	Arne Nøst

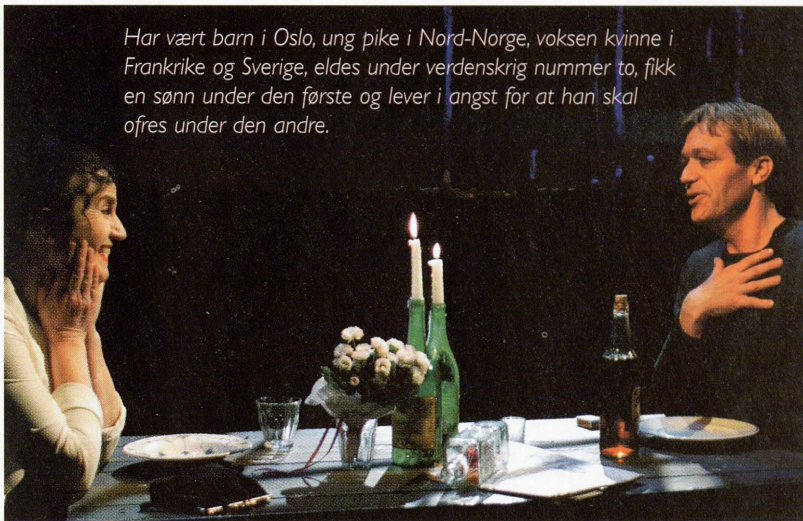
Katinka Stordal	Hildegunn Eggen
Stivhatten	Terje Strømdahl
Frk Larsen	Marianne Meløy
Frk Sønstegård	Ragnhild Sølvsberg
Fru Krane	Sylvia Salvesen
Fru Konstanse Breien	Kine Bendixen
Peder Stordal	Arne O. Reitan
Jørgen Stordal	Ola G. Furuseth
Borghild Stordal	Marte Stolp
Gottfred Buck	Jakob Margido Esp
Fru Gudrun Buck	Mona Jacobsen
Elise Gjør	Janne Kokkin
Lydersen	Trond-Ove Skrødal
Justus Gjør	Jan Frostad
Frk Marie Torsen	Helga Wendelborg
De unge:	Mari Wiig Salvesen,
Ingvild Kvale Sørenssen, Marja Skogland, Erik Schøyen, Endre Skjåk og Joakim Kjøde	

Jeg har nok selv hatt følelsen av at mitt arbeid denne gang hadde visse fortjenester, men også tenkt meg muligheten av at en må ha levd i en småby, en småby nordpå, for overhode å finne handlingen plausibel

Har vært barn i Oslo, ung pike i Nord-Norge, voksen kvinne i Frankrike og Sverige, eldes under verdenskrig nummer to, fikk en sønn under den første og lever i angst for at han skal ofres under den andre.

Året markerer også finalen på et stormfullt ekteskap med billedhuggeren Anders Jönsson, oppløst ved dom.

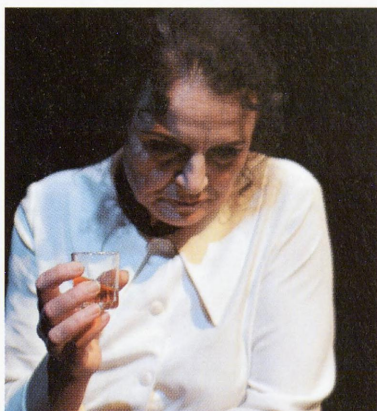
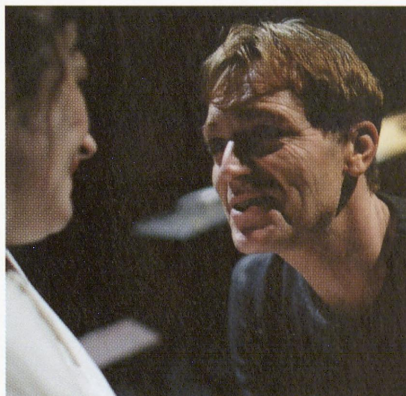
Hun begynte å skrive i såkalt moden alder. Men hun ble tildelt atskillige og produktive år her på jorden. Hun døde 94 år gammel. Da hadde hun opplevd filmversjonen av *Alberte og Jakob* og novellen *Nina*.

Og at dramatiseringen av *Kranes Konditori* (1946) ble en stor suksess året etter – likeledes filmen – som kom fire år senere.

Cora Sandel så aldri skuespillet oppført på scenen.

Slik presenterte hun seg stadig, Sara Fabricius (1880-1974), malerinne og forfatter som skydde all offentlighet. Til den grad at hun gjemte seg bak psevdonymet Cora Sandel fra 1922, da hun hadde lærerpost i Tromsø – til sin død i 1974.

Det er en besynderlig norsk foreteelse som består i at forfatteren, foruten å skrive så godt han kan, også skal opptre utenfor teltet, demonstrere sin person og kommentere seg selv. Jeg har aldri kunnet forlike meg med det. Ofte har det gjort meg ondt å se dem gjøre sin piruett. Jeg kommer vel ikke fra min opptreden på estraden uten å si noen korte ord om meg selv. Altså: Les mine bøker. De er de beste. De er skrevet ut fra en både lang og vidstrakt viten om livet, ettersom jeg har levd uhyre lenge og i ikke mindre enn fem land, Norge medregnet. "Vidstrakt viten om livet" inkluderer å måtte gi opp malingen. Påfølgende tider med motgang og materielle bekymringer, før hun slår igjennom som forfatter med *Alberte og Jakob* i 1926.

Kanskje er det aldri den enkelte, man elsker, men bare selve følelsen, det å være gjennomsitret, gjennombrust som et instrument, stormen spiller på. Sangen i blodet, opphevelsen av tyngde i gang og sinn, glansen over allting, den søte skjelven ...

STORT OG SMÅTT

Vi lever fremdeles i et patriarkati. Menn har hegemoniet innenfor det meste i samfunnet. Jeg vet at kvinners levevilkår har forbedret seg vesentlig i siste halvdel av forrige århundre, vel og merke i den vestlige verden. Men det er menn i styrerom, avisredaksjoner og næringsliv som bestemmer hva som er vesentlig og viktig og derfor også definerer mye av kulturen.

Hvor mange ganger har jeg ikke sett filmer eller teaterstykker skrevet, regissert eller om kvinneskjebner, som enten har rystet meg eller moret meg og hørt dem definert som en søt, liten film, eller en artig, sjarmerende opplevelse. Altså en total ufarliggjøring. Store filmer eller store kulturelle begivenheter er for eksempel premieren på *Gangs of New York*. Sånne ting blir hypet som om det virkelig er stort og betydelig, omtrent som sport. Misforstå meg rett: Jeg har ikke noe imot verken Martin Scorsese eller Rosenborg, men jeg er villig til å gå inn på en heftig diskusjon om den overordnede kulturelle opplevelsen.

Over til kveldens forestilling. Jeg postulerer at to av de mest betydningsfulle forfatterskapene i Norge er Amalie Skram og Cora Sandel. De er ikke bundet opp til gullalder, men de står for to av de viktigste litterære verk vi har på norsk. *Hellemyrsfølket* og *Alberte-trilogien*. Hvorfor jeg ikke nevner Sigrid Undset er fordi hun fikk Nobelprisen og var i bedre selskap blant de tunge gutta. Så det finnes jo unntak.

Cora Sandel. Dette beskjedne rare mennesket. Som skydde offentlighet. Og skrev, som mange kvinner, om ekteskap, følelser og nære ting. *Kranes Konditori* – bare tittelen er vel nok til at man tror det er noe dametull med marsipanlokk. Og det er det. Det handler om en kvinne i noen av de mest fundamentale konflikter i et menneskeliv. Valget mellom fengsel eller frihet. Valget mellom plikt eller kjærlighet. Valget mellom kunst eller kommers. Og det handler om ensomhet ensomhet ensomhet.

Men se, Sandel gjør noe snedig og nesten uhørt. Hun holder seg ikke innenfor hjemmets fire vegger: Hun lar ikke Katinkas konflikt forbli privatisert. Hun lar hele konflikten utspille seg i et offentlig rom, et konditori. Det er riktignok ikke en slagmark eller gatene i New York, men det gjør akkurat samme nytten.

Hvorfor setter vi opp *Kranes Konditori*? Jo, fordi det er en av de store dramaer i vår litterære arv. Og fordi vi hadde Katinka Stordal i huset: Vi hadde lyst til å se Hildegunn Eggen i denne rollen.

Carl Jørgen Kiøning, som sist gjorde *Amadeus* hos oss, er egentlig en barsk mann kjent for rock og røyk og damp og motorsykler på scenen. Men jeg synes at alt det beste jeg har sett av ham har hatt en feminin side og handlet om kvinneskjebner – så jeg tror det er en god mann på jobben. Med seg har han et A-lag. Arne Nøst, som har gjort seg bemerket som billedkunstner og tegner, de siste årene også veldig sterkt som scenograf. Milja Salovaara er rett og slett et stort talent fra Finland, og for oss et gledelig møte. Morten Reinan har vært lysdesigner hos oss i mange år og er freelance nå. Dere har sett lyset hans før: Vi savner ham og er veldig glade og trygge ved å ha ham hjemme igjen. Apropos hjemme igjen. Terje Strømdahl reiser jo vidt omkring og spiller teater. Men jeg innbiller meg at Trøndelag Teater står hans hjerte nærmest. Det er ihvertfall inspirerende og fint å ha ham her igjen.

Jeg håper denne gjengen greier å gi dere en fin teateropplevelse. Sammen med store deler av vårt ensemble og tekniske personale.

God fornøyelse!
Catrine Telle
teatersjef

